

Maatalouspolitiikka ja elintarviketeollisuus*

PETER FAZER

Elintarviketalous on näihin päiviin saakka elänyt vapaakaupan piiriin kuuluneita tuotteita lukuunottamatta suojatussa toimintaympäristössä. Kuten yleensäkin suojattu toimintaympäristö on merkinnyt tehottomuutta ketjun kaikissa osissa. Maatalouspolitiikkaa on harjoitettu kansainvälisestä kehityksestä riippumatta. Tästä osoituksena on se, että vielä 1970-luvun lopulla Suomen tuottajahintataso oli suhteellisen lähellä eurooppalaista tasoa.

Ulkomaankaupan vapautuminen GATT- ja ETA-neuvottelujen tuloksena tulee lisäämään kilpailua ei vain kansainvälisillä vaan myös kotimaan markkinoilla. Pidemmällä tähtäimellä tämä merkitsee ennen kaikkea sitä, että teollisuus joutuu kilpailemaan oman jalostusarvonsa osalta ulkomaisten yritysten kanssa. EY-jäsenyys puolestaan toisi kilpailun myös maatalouteen.

Elintarviketeollisuus tarkastelee maataloutta lähinnä raaka-ainepoliittisesta näkökulmasta. Tähän näkökulmaan liittyvät raaka-aineen saatavuus, laatu ja hinta. Teollisuuden lähtökohtana on, että sen tulee voida muuttuvissa olosuhteissa toimia tasavertaisista lähtökohdista ulkomaisten kilpailijoiden kanssa. Se merkitsee tällöin sitä, että raaka-aineiden hintaerot on voitava jatkossakin tasata rajalla sekä vietäessä että tuotaessa elintarvikkeita. Se merkitsee myös sitä, että rajasuojaa alennettaessa on alennukset kohdennettava samanaikaisesti ja yhdenmukaisina niin maataloustuotteisiin kuin jalosteisiinkin.

Elintarviketeollisuuden perusta on suurelta osin jatkossakin kotimaisessa raaka-ainetuotannossa. Siitä huolimatta vapautuva tuonti merkitsee teollisuudelle raaka-ainevaihtoehtojen laajenemista. Teollisuus voi ottaa tuotekehittelyssään huomioon uudet mahdol-

lisuudet. Vapautuva tuonti merkitsee teollisuudelle myös mahdollisuutta omin päätöksin tuoda raaka-ainetta, milloin kotimaisen raaka-aineen laatu ei laadukkaan lopputuotteen aikaansaamista silmällä pitäen ole tyydyttävä.

Vaikka raaka-aineen hinnantasaus rajalla saattaakin teollisuuden suurelta osin samalle lähtöviivalle kilpailussa ulkomaisten yritysten kanssa, on usein neljä kertaa korkeammalla kotimaisella raaka-aineen hinnalla myös välillisiä vaikutuksia teollisuuden kilpailukykyyn. Varastoihin sidottu pääoma rahoitetaan usein korkealla korolla korkeasta hankintavaroista laskien.

Tästä syystä ja pidemmän aikavälin kehitys huomioon ottaen teollisuus pitää tärkeänä, että asteittain voitaisiin kaventaa kotimaisen tuottajahinnan ja maailmanmarkkinahinnan välistä eroa. Erityisen tärkeänä pitäisin sitä, että vähitellen ero eurooppalaiseen hintatasoon supistuisi.

Raaka-aineen hinnantasaus koskee ja tulee koskemaan vain maatalouden perustuotteiden hintaeroja. Sen sijaan marjojen, vihannesten ja hedelmien hintaeroja ei rajalla voi tasata. Tästä syystä teollisuus katsoo, että tällaisia tuotteita pitää voida tuoda teollisiin käyttötarkoituksiin eurooppalaisella hintatasolla ilman tulleja. Yleensäkin tuotaessa jalosteita maahan tullilta ja tuontimaksutta on varauduttava siihen, että vastaava teollisuus Suomessa maksaa raaka-aineestaan saman hinnan kuin eurooppalainen kilpailija.

Elintarviketeollisuus on omalta osaltaan valmis kehittämään suomalaista maataloutta markkinaorientoituneempaan suuntaan. Teollisuus on valmis miettimään erilaisia sopimustuotantovaihtoehtoja, joilla päästäisiin siihen, että sopimushinnan puitteissa teollisuus saa haluamansa laatuista raaka-ainetta tarvitse-

* Puheenvuoro Kansantaloudellisen Yhdistyksen teemailtapäivänä 27. 11. 1990.

mansa määrän. Sopimustuotannon yli menevästä tuotantomäärästä maksettaisiin hinta kysynnän ja tarjonnan lakien perusteella.

Pohdittaessa tulevaisuuden maatalouspolitiikkaa olisi elintarviketeollisuuden mielestä myös otettava huomioon EY:n vastaavat hinta- ja tukijärjestelmät. Yhteisön maatalouspolitiikasta olisi otettava käyttöön meille sopivat osat.

Kuten sanoin alussa elintarviketeollisuus lähestyy maatalouspolitiikkaa raaka-ainepolitiikan näkökulmasta. Olemme sitä mieltä, että maanviljelystä tarvitaan Suomessa jatkossakin. Mistä osista maanviljelijän tulo tulevaisuudessa koostuu, on erikseen pohdittava asia. Tuntuu siltä, että suoralle tulotuelle voi Suomessa olla jatkossa moniakin sovellutuksia.